

Глюхіна В. О.

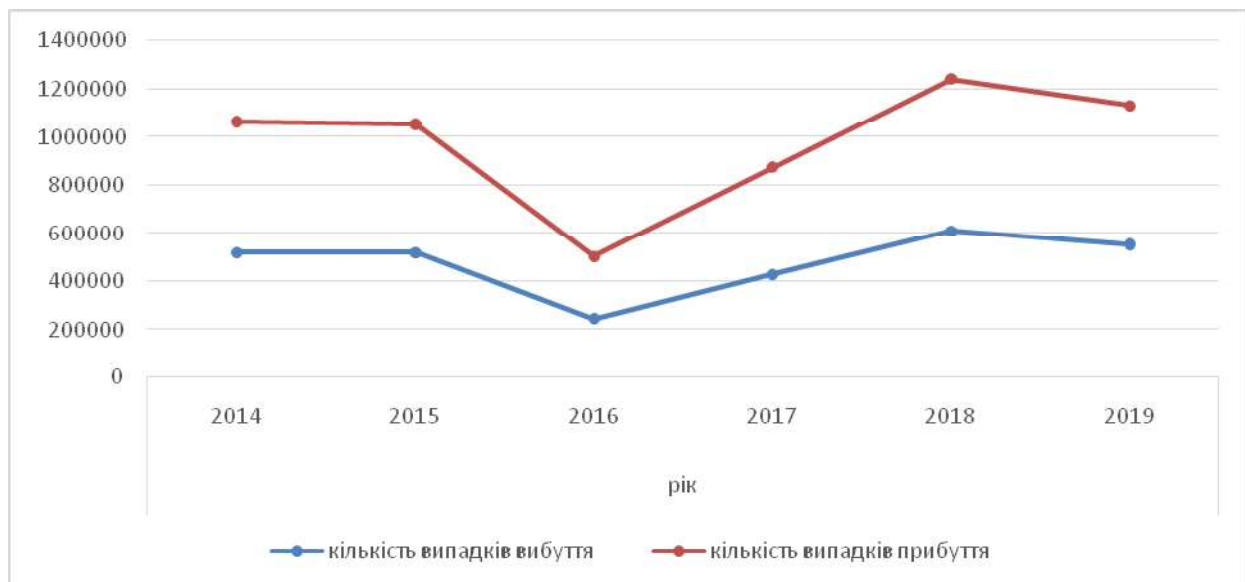
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Міжнародна міграція викликає гостру політичну полеміку в усьому світі, а враховуючи її соціо-демографічну природу, має виключне геоекономічне значення, адже переміщувані людські ресурси формують трудовий та демографічний потенціал країн та регіонів, посилюючи дисбаланс територіального, гендерно-вікового та професійного розподілу. Сучасні динамічні умови глобального економічного середовища вимагають від країн та регіонів побудови та реалізації дієвої геоекономічної стратегії, невід'ємною частиною якої стає управління людськими ресурсами та їх міграцією. Нині міжнародна міграція набуває все більшого поширення – у 2015 р. кількість міжнародних мігрантів у світі сягнула рекордної позначки 244 млн. осіб (232 млн. осіб – у 2013 р.), що становить 3% всього населення планети. Разом з тим, зростає і вимушена міграція – у світі налічується 15,1 млн. біженців; причинами цього є і економічні негаразди, і загострення військово-політичних конфліктів, і кліматичні зміни. Економічно-соціальне значення міжнародної міграції виявляється у сприянні подоланню бідності населення – сума грошових переказів міжнародних мігрантів у країни їх походження у 2015 р. становила більше 581 млрд. дол. США, понад три чверті з яких спрямовувались в країни з низькими та середніми доходами [1]. Активізації міжнародної міграції сприяє усунення інституційних бар'єрів міжнародної мобільності людських ресурсів, проте численні кризові явища (нелегальна міграція, торгівля людьми, тінізація доходів мігрантів, гуманітарні проблеми, соціальна та безпекова напруга) свідчать про недоліки інституційного середовища формування та реалізації міграційної політики країн, а поглиблення економічної інтеграції у менш розвинених регіонах світу вимагає побудови регіональної міграційної політики як елемента геоекономічних стратегій регіональних інтеграційних об'єднань.

Основним негативним наслідком міжнародної міграції людських ресурсів є міграція молодого населення, що призводить до погіршення демографічної ситуації країни. В наслідок цих процесів падають показники народжуваності населення, втрачаються висококваліфіковані спеціалісти, українські емігранти позбуваються трудової кваліфікації [2].

За даними Державної служби статистики, основними країнами призначення українських працівників-мігрантів є сусідні країни – Росія, Польща, Чехія, Угорщина, а також країни Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія). Чимало трудових мігрантів перебувають у приймаючих країнах нелегально. Так найбільша кількість нелегальних мігрантів перебуває у Польщі (56,2%) та Італії (36,2%). Серед країн з найвищою часткою (більше половини) легальних трудових мігрантів з України – Чеська Республіка, Португалія (80%) та Іспанія [3; 4]. Аналіз статистичних даних міграційного руху населення за 2014–2019 рр., що представлений на рис. 1, свідчить, що в 2016 році спостерігається зниження показників міграції, а у 2018 році чисельність мігрантів за кордон була найбільшою.

**Рис. 1. Міграційний рух населення України 2014–2019 рр., осіб.
(складено за даними [5])**

Вплив геоекономічних трансформацій на процеси міжнародної міграції людських ресурсів полягає у наступному:

- 1) регіоналізація економічного розвитку (посилення регіональної інтеграції) обумовлює трансформацію векторів міжнародних міграцій;
- 2) міжнародні інституційні суб'єкти регулюють економічні процеси, в т.ч. міграцію людських ресурсів на глобальному та регіональному рівні;
- 3) транснаціоналізація бізнесу є передумовою руху кваліфікованої робочої сили між структурними підрозділами транснаціональних корпорацій, зокрема міграцію високо кваліфікованих людських ресурсів;
- 4) науково-технічний розвиток сприяє впровадженню інновацій та трансферу технологій, створює передумови для зміни кон'юнктури ринків робочої сили;
- 5) розвиток сфери інформації та телекомунікацій посилює комунікативні зв'язки в межах міграційних мереж та в ході міграційних переміщень;
- 6) глобальні міста, характеризуючись високою концентрацією продуктивних сил на своїй території та інвестиційною привабливістю.

Список використаних джерел:

1. Global migration trends factsheet / International Organization of Migration. URL: <http://gmdac.iom.int/global-migration-trends-factsheet>
2. Малиновська О. Наслідки міжнародної міграції населення України та політико-управлінські дії щодо їх врегулювання; Національний інститут стратегічних досліджень. 2016. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/562/>.
3. Зовнішня трудова міграція населення України, 2017 р. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/mp.htm
4. Зовнішня трудова міграція населення України [Електронний ресурс] / Open Ukraine, Благодійний фонд Арсенія Яценюка. – Режим доступу: <http://openukraine.org/ua>.
5. Офіційний сайт державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>